

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

аспірантки кафедри нормальної та патологічної морфології і судової ветеринарії Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького

Врецьони Наталії Петрівни на тему: «Патоморфологія та деякі аспекти патогенезу отруєння собак за дії ізоніазиду», що подається на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії, галузі знань 21 «Ветеринарія», за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина»

1. Актуальність теми дисертації.

Ізоніазид (гідрозид ізонікотинової кислоти) – туберкулостатичний препарат, який був синтезований ще у 1926 р. Качугіним А. Т. Даний лікарський препарат широко представлений на ринку України, легкодоступний, вільно продається в мережі аптек без рецепта і використовується для лікування людей від туберкульозу. Останніми роками в Україні «doghuntery» для зменшення поголів'я безпритульних собак, стали застосовувати ізоніазид для їх отруєння. Виявляється, що для собаки, яка важить <10 кг, достатньо однієї таблетки ізоніазиду (300 мг), яка спричиняє ознаки отруєння і призводить до серйозних структурно-функціональних порушень внутрішніх органів та потенційної смерті. У доступній літературі відносно мало публікації щодо висвітлення патоморфології за спонтанного отруєння собак ізоніазидом, і ще менше щодо гістологічних та гістохімічних змін в органах і тканинах. Зокрема, вивчення мікроструктурних змін в печінці, нирках, легенях, серці, периферичних органах імунної системи, підшлунковій залозі, шлунку кишечника та корі головного мозку собак за гострого отруєння ізоніазидом допоможе розкрити деякі аспекти патогенезу, зрозуміти причини розвитку клінічних симптомів. Зважаючи на це, актуальним є з'ясування морфогістохімічних змін в органах і тканинах за спонтанного отруєння собак ізоніазидом, оскільки це внесе деякі доповнення в патогенез, патоморфологічну картину і діагностику захворювання; ідентифікація та кількісне визначення ізоніазиду дали змогу співставити характерні патоморфологічні зміни і клінічні ознаки за гострого спонтанного отруєння ізоніазидом.

2. Зв'язок теми дисертації з науковими програмами, планами, темами університету та кафедри.

Тема дисертаційної роботи є складовою наукових досліджень кафедри нормальної та патологічної морфології і судової ветеринарії Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького «Патоморфологічна діагностика заразних і незаразних хвороб тварин і птиці і оцінка якості продуктів тваринного походження» (державний реєстраційний номер 0116U00426, термін виконання 2016 – 2020 р.), а також «Патоморфологічні зміни в органах і тканинах різних видів тварин, їх діагностичне значення при онкологічних, заразних і незаразних хворобах та за впливу лікарських препаратів» (державний реєстраційний номер 0121U109866, термін виконання 2021 – 2025 рр.).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Автор роботи самостійно провела патентний пошук та аналіз джерел наукової літератури за темою дисертаційної роботи, опанувала методи та виконала весь обсяг досліджень, спільно з науковим керівником розробила програму, методологію дослідження матеріалу. Постановка мети та завдань, обговорення результатів проведені разом з науковим керівником. Здобувач брала участь у проведенні патологоанатомічного розтину собак проведенні патогістологічних та гістохімічних досліджень печінки, шлунку, підшлункової залози, нирок, серця та легень, периферичних органів імунної системи, головного мозку собак, проведенні токсикологічних і хроматографічних досліджень, узагальненні отриманих результатів і написанні статей.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій.

Гістологічними та гістохімічними методами дослідження уточнили характер змін і визначено, що в органах і тканинах відсутня запальна реакція, а переважали і прогресували дистрофічні та некротичні процеси, а глибина змін і незворотність цих процесів розвивалась прямопропорційно тривалості перебігу отруєння. Характерними патоморфологічними змінами за отруєння ізоніазидом собак слід вважати: енцефалопатію токсико-гіпоксичного генезу, некротичну гастропатію, гепатоз, кардіоміопатію, геморагічний або жировий панкреанекроз, нефроз можливий кортикальний некроз нирок. Проведені нами дослідження дають змогу розширити розуміння клініко-морфологічних змін за гострого спонтанного отруєння собак ізоніазидом.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

Застосовано комплексний підхід щодо вивчення морфофункціонального стану органів і тканин різних порід собак при спонтанному їх отруєнні ізоніазидом, який дозволив зрозуміти глибину та незворотність структурної дезорганізації травної, сечевидільної, серцево-судинної, нервової та імунної систем. Встановлено, що в основі механізму розвитку отруєння собак ізоніазидом лежить різке порушення трансорганної гемоциркуляції, гіпоксія, ацидоз, підвищена проникність судин, що вело до прогресуючої дезорганізації метаболічних процесів і морфологічно виразилось розвитком незворотних дистрофічних змін, прогресуючих некрозів в клітинах усіх систем організму.

6. Наукове і практичне значення результатів дослідження

Тема дисертаційної роботи є складовою наукових досліджень кафедри нормальної та патологічної морфології і судової ветеринарії Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького «Патоморфологічні зміни в органах і тканинах різних видів тварин, їх діагностичне значення при онкологічних, заразних і незаразних хворобах та за впливу лікарських препаратів». Запропоновано у клінічній практиці лікарям ветеринарної медицини застосовувати піридоксин при появі перших клінічних симптомах гострого отруєння собак ізоніазидом. Так, як піридоксин являється антидотом даного отруєння. При отруєнні ізоніазидом собакам доцільно вводити піридоксин з розрахунку 50 мг на кілограм маси тіла, ефективність зростає при застосуванні ентеросорбентів та седативних препаратів за необхідності.

7. Повнота опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих із співавторами та зарахованих за темою дисертації

1. Коцюмбас Г. І., Данкович Р. С., Врецьона Н. П. Патоморфологія та діагностика отруєння собак ізоніазидом. Науковий вісник ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького. 2018. № 83 т. 20 С. 108 – 114.

2. Коцюмбас Г. І., Врецьона Н. П. Гістологічні та гістохімічні зміни в печінці собак за отруєння ізоніазидом. Науковий вісник ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького. 2018. № 92 т. 20 С. 197 – 202.

3. H. I. Kotsiumbas, N. P. Vretsona. Morphofunctional changes in the heart and lung tissues of dogs for isoniazid poisoning. Ukrainian Journal of Veterinary and Agricultural Sciences. 2019. Vol. 2, N 2. P. 12 – 17.

4. G. I. Kotsyumbas, N. P. Vretsona. Histological and histochemical changes in the peripheral organs of the immune system of dogs in cases of isoniazid poisoning. Regulatory Mechanisms in Biosystems. 2021. Vol. 12, №3. P. 537-544.

5. Коцюмбас Г. І., Врецьона Н. П. Гістологічні та гістохімічні зміни в нирках собак за отруєння ізоніазидом. Науково-технічний бюлетень ДНДКІ ветеринарних препаратів та кормових добавок і Інститут біології тварин. 2019. № 20 (2). С. 238 – 246.

6. Врецьона Н. П., Коцюмбас Г. І. Патогістологічна характеристика печінки за отруєння собак ізоніазидом. Матеріали конференції «Сучасні методи діагностики, лікування та профілактики у ветеринарній медицині» 29-30 листопада 2018 р. Львів. С. 76 - 77.

7. Врецьона Н. П., Коцюмбас Г. І. Морфофункціональні зміни у підшлунковій залозі собак за отруєння ізоніазидом. Матеріали конференції «Актуальні аспекти розвитку ветеринарної медицини в умовах євроінтеграції» 14-15 вересня 2023 р. м. Одеса. С. 117 – 119.

8. Відомості про апробацію результатів дисертації

«Сучасні методи діагностики, лікування та профілактики у ветеринарній медицині» 29-30 листопада 2018 р. м. Львів. Виголошено доповідь на тему: «Патогістологічна характеристика печінки за отруєння собак ізоніазидом».

«Актуальні аспекти розвитку ветеринарної медицини в умовах євроінтеграції» 14-15 вересня 2023 р. м. Одеса. Опубліковані тези на тему: «Морфофункціональні зміни у підшлунковій залозі собак за отруєння ізоніазидом».

9. Відомості щодо проведення біоетичної експертизи дисертаційних досліджень.

При виконанні експериментальних досліджень дисертаційної роботи всі маніпуляції з тваринами, проводили згідно з положеннями «Європейської конвенції щодо захисту хребетних тварин, яких використовують в експериментальних та інших наукових цілях» (Страсбург, 1986), положення про використання хребетних тварин для дослідних та інших наукових цілей у Львівському національному університеті ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького, Закону України № 3447-4 «Про захист тварин від жорстокого поводження».

Дисертаційна робота виконана на кафедрі нормальної та патологічної морфології та судової ветеринарії Львівського національного університету

ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького. Науковий керівник – доктор ветеринарних наук, професор, **Коцюмбас Галина Іванівна**.

10. Відповідність дисертації вимогам, що передбачені пунктом 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії.

Оформлена згідно з наказом Міністерства освіти і науки України, від 12 січня 2017 року №40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та МОН України від 31.05.2019 №759 зі змінами і доповненнями, є завершеною науково-дослідною роботою, яка за актуальністю обраної теми, науковою новизною, теоретичним та практичним значенням отриманих результатів, рівнем і обсягом виконаних досліджень, повністю відповідає вимогам, що передбачені Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її авторка заслуговує присудження освітньо-наукового ступеня доктора філософії галузі знань 21 «Ветеринарія» за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина».

Головуючий засідання

Завідувач кафедри нормальної та патологічної морфології і судової ветеринарії, д. вет. н., професор

Жила. М. І.

ВІРНО
НАЧАЛЬНИК ВІДДІЛУ КАДРІВ
Львівського
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ
ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ
імені С.З.Гжицького